

TOPRAK KİRLİLİĞİNİN KONTROLÜ VE NOKTASAL KAYNAKLI KİRLENMİŞ SAHALARA DAİR YÖNETMELİK ⁽¹⁾

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; alıcı ortam olarak toprağın kirlenmesinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaları ve sektörleri tespit etmek, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesi esaslarının sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, toprak kirliliğinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaların ve sektörlerin tespiti, kayıt altına alınması, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesine ilişkin teknik ve idari usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (Değişik:RG-14/6/2012-28323)

(1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ara müdahale: Kirlilik giderimi veya kontrolü amacıyla kirlenmeye neden olan kaynağın ortadan kaldırılmasını, etkisinin azaltılmasını, gaz fazında, su fazında veya suyla karışmayan sıvı fazında daha fazla yayılmasının önlenmesini veya risk düzeyinin azaltılmasına yönelik önlemlerin alınmasını,

b) Atık: Herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan, 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete'deyayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin EK-1 inde yer alan sınıflardaki herhangi bir maddeyi,

c) **(Değişik:RG-14/6/2012-28323)** Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

ç) Birinci aşama değerlendirme (BAD): Şüpheli saha olarak tanımlanmış bir sahada kirlilik şüphesi nedeniyle örnekleme, ölçüm gibi faaliyetlerin başlatılması ve dolayısıyla bu sahanın takip gerektiren veya takip gerektirmeyen bir saha olup olmadığının kararlaştırılması sürecini,

- d) Faaliyet ön bilgi formu: Endüstriyel tesis ve çevresi ile ilgili bilgileri içeren formu,
- e) Faaliyet/tesis/saha sahibi: Kirletme potansiyeli olan veya kirlenmeye sebep olan ve bu Yönetmelik hükümlerinin muhatabı olan özel ya da tüzel kişiyi,
- f) Fırın kuru toprak: 105 °C fırında kurutulmuş sabit ağırlığa gelmiş toprak kütlesini,
- g) Hedef kirletici: İncelemeye tabi tutulacak şüpheli saha için kirlilik kaynağı ile ilgili olarak insan sağlığı ve çevre açısından dikkate alınması ve sahada toplanacak numunelerde ölçümü yapılması gereken kirletici maddeyi,
- ğ) Hedef kirletici saha konsantrasyonu (HKSK): Bakanlıkça belirlenen veri kalitesi hedefini sağlayan, toprak örnekleme ve analiz planına bağlı olarak sahadan alınan numunelerin analizi sonucu ölçülerek belirlenmiş hedef kirletici konsantrasyonunu,
- h) İkinci aşama değerlendirme (İAD): Birinci aşama değerlendirme sonunda takip gerektiren saha olarak belirlenmiş sahanın, saha ve kirlilik karakterizasyonu ve risk analizi değerlendirmelerine tabi tutularak temizleme gerektiren kirlenmiş saha veya takip gerektirmeyen saha olup olmadığının tespit edilmesi sürecini,
- ı) **(Değişik:RG-14/6/2012-28323)** İl müdürlüğü: Çevre ve şehircilik il müdürlüğünü,
- i) Jenerik kirletici sınır değer (JKSD): Kirlenmiş sahanın mevcut ya da ilerideki kullanım amacının yerleşim alanı olması ve insan sağlığı üzerindeki riskler dikkate alınarak, insanların kirleticiye makul bir süre azami düzeyde maruz kaldığı varsayılarak hesaplanan veya belirlenen ve Ek-1 Jenerik Kirletici Sınır Değerler Listesinde verilen kirletici konsantrasyon değerini,
- j) Kavramsal saha modeli (KSM): Şüpheli sahanın ilgililer tarafından tüm yönleriyle kolayca algılanmasını ve kavranmasını sağlamak amacıyla, Birinci Aşama Değerlendirme kademesinde derlenen bilgilerden başlayarak, İkinci Aşama Değerlendirmede sahada elde edilecek kirlilik kaynağı, kirleticilerin kaynaktan yayılım mekanizmaları, kirletici çeşitleri, kirletici dağılım alanları ve taşınım güzergahları, kirlilikten dolayı risk altındaki muhtemel alıcı noktalar veya ortamlar ile, mevcut belirsizlikleri ve zaman içerisinde elde edilebilecek fiziksel, kimyasal ve hidrojeolojik bilgileri de kapsayacak şekilde, saha ve civarındaki çevresel koşulların dinamik bir süreç içerisinde tanımlanmasını,
- k) Kirlenmiş saha veya tesis: Şüpheli sahalar arasında yer alan, bu Yönetmelikte öngörülen Birinci Aşama Değerlendirme veya İkinci Aşama Değerlendirme sonucunda, mevcut toprak kullanımı veya gelecekteki muhtemel toprak kullanımı dikkate alındığında, insan ve çevre sağlığı bakımından önemli ölçüde risk oluşturan, insan faaliyetlerinden kaynaklanan tehlikeli kirletici maddelerin bulunduğu teyit edilen ve temizlenmesi gerektiğine karar verilen sahayı veya tesisini,
- l) Kirlenmiş sahalar bilgi sistemi (KSBS): Noktasal kaynaklı kirlenmiş sahalar ile ilgili envanter bilgilerinin sistematik bir yapılanma ile muhafaza edilmesini, güncellenmesini, sürdürülebilirliğini ve gerektiğinde bu bilgilere hızlı bir şekilde

erişimin sağlanmasını mümkün kılmak amacıyla geliştirilen ve Bakanlık bilgi sistemi üzerinden kullanılabilen, internet üzerinden sorgulama yapabilen ve bilgiyi işleyebilen sistemi,

m) Kirlenmiş toprak: Bu Yönetmelikte öngörülen birinci aşama değerlendirme veya ikinci aşama değerlendirme sonucunda, mevcut toprak kullanımı veya gelecekteki muhtemel toprak kullanımı dikkate alındığında, bünyesinde insan ve çevre sağlığı bakımından önemli ölçüde risk oluşturan, insan faaliyetlerinden kaynaklanan tehlikeli kirletici maddelerin bulunduğu teyit edilen ve temizlenmesi gerektiğine karar verilen toprağı,

n) Kirletici madde: Çevresel kirliliğe yol açan ve EK-1'de listesi verilen maddeleri,

o) Kirlilik gösterge parametreleri (KGP): Şüpheli sahada kirliliğin mevcudiyetine yönelik muhtemel belirsizlikleri gidermek ve birinci aşama değerlendirme sürecinde alınacak kararın güvenilirliğini artırmak amacıyla toprak ve gerekli durumlarda su ve gaz numunelerinde ölçülen ve Ek-2, Tablo 1 ve 2'de listelenen parametreleri,

ö) Kirlilik kaynağı: Kirleticilerin bulunduğu, yayılmaya başladığı veya toprak veya yeraltı suyunda en yüksek hedef kirletici konsantrasyonlarının belirlendiği nokta ya da alanı,

p) Kirlilik kaynağı belirsiz saha: Kirlilik kaynağı bilinmeyen, ancak kirlenme şüphesinin olduğuna işaret eden belirtilerin tespit edildiği ve kirlenmenin varlığının bu belirtilerin ortaya çıkmasıyla anlaşıldığı sahayı,

r) Komisyon (Kirlenmiş saha değerlendirme ve izleme komisyonu): Her ilde Saha Örneklemeye ve Analiz Planlarını onaylamak, Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön ve Nihai Raporlarını değerlendirmek ve kirlenmiş sahaların temizlenmesi çalışmalarını izlemek amacıyla sürekli çalışmak üzere valilik bünyesinde kurulan, il müdürlüğünün başkanlığını yaptığı, il tarım müdürlüğü, il sağlık müdürlüğü, il sanayi ve ticaret müdürlüğü, devlet su işleri bölge müdürlüğü, il özel idaresi ile komisyonca gerekli görülmesi durumunda üniversite ve uygun görülecek diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan komisyonu,

s) Noktasal kaynaklı toprak kirliliği: Tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, geçici ve ara depolanması, geri kazanımı, yeniden kullanılması ve bertarafı sırasında meydana gelebilecek kazalar sonucunda veya tehlikeli atıkların mevzuata aykırı şekilde yukarıdaki faaliyetlere konu olması sonucunda ya da sanayi tesislerindeki çeşitli tehlikeli kimyasal maddelerin depolanmaları ve nakledilmeleri sırasında meydana gelebilecek kazalar veya afetler sonucunda oluşan döküntü veya sızıntı ve benzeri gibi noktasal kaynaklardan dolayı oluşan toprak kirliliğini,

ş) Ölçüm değeri (ÖD): Şüpheli sahada herhangi bir noktasal kaynak veya insan etkinlikleri nedeniyle kirlenmiş olduğu düşünülen veya varsayılan alandan alınan toprak veya yüzey-yeraltı suyu örneklerinde, şüpheli sahaya ait ilgili kirlilik gösterge

parametreleri veya hedef kirlitici referans değeri ile kıyaslanmak amacıyla, ölçülen kirlilik gösterge parametresi veya hedef kirlitici konsantrasyonu ölçüm değerini,

t) Potansiyel kirlenmiş saha veya tesis: Herhangi bir potansiyel toprak kirlitici faaliyetin var olduğu veya yürütüldüğü sahayı veya tesisini,

u) Potansiyel toprak kirlitici faaliyetler: Ek-2, Tablo 2'de verilen herhangi bir faaliyeti,

ü) Referans değeri (RD): şüpheli saha yakın çevresinde bulunan, herhangi bir noktasal kaynak veya insan faaliyeti nedeniyle kirlenmemiş olduğu düşünölen veya varsayılan alandan alınan toprak, yüzey suyu, yeraltı suyu örneklerinde, birinci aşama değerlendirmede şüpheli sahaya ait ilgili kirlilik gösterge parametreleri (KGP) veya ikinci aşama değerlendirmede hedef kirlitici konsantrasyonu ölçüm değerleri ile kıyaslanmak amacıyla, ölçülen kirlilik gösterge parametresi veya hedef kirlitici konsantrasyonu ölçüm değerini,

v) Risk değerlendirme: İnsanların ve çevrenin kirlitici maddelere maruz kalmaları halinde meydana gelecek olan olumsuz etkilerin niteliğinin tanımlanmasını, incelenmesini ve derecesinin tahmin edilmesini amaçlayan çalışmayı,

y) Risk yönetimi: Risk değerlendirme yoluyla tahmin edilen risk düzeyinin kontrol edilmesi veya azaltılması amacıyla uygulanan strateji veya alınan önlemleri,

z) Saha durum ve risk değerlendirme nihai raporu: Takip gerektiren sahalara için ikinci aşama değerlendirme sırasında yürütölen saha ve kirlilik karakterizasyonu çalışmaları ile risk değerlendirme çalışmalarından elde edilen bilgiler doğrultusunda, Ek-11'de verilen format kapsamında Komisyona sunulmak üzere hazırlanan ve saha sahibinin, yapılan risk değerlendirme çalışmalarına dayanarak sahanın takip gerektirmeyen saha veya temizlenmesi gereken kirlenmiş saha olduğu konusundaki değerlendirmesini içeren raporu,

aa) Saha durum ve risk değerlendirme ön raporu: Takip gerektiren sahalara için ikinci aşama değerlendirmenin başlangıcında yürütölen saha ve kirlilik karakterizasyonu çalışmalarından elde edilen bilgiler doğrultusunda, Ek-10'da verilen format kapsamında Komisyona sunulmak üzere hazırlanan ve saha sahibinin jenerik veya sahaya özgü risk analizi yapma konusundaki değerlendirmesini içeren raporu,

bb) Saha örnekleme ve analiz planı (SÖAP): Kapsamı Bakanlıkça belirlenen, kirlendiğinden şüphe edilen sahalara bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilmesi amacıyla yapılacak tüm örnekleme ve analiz çalışmalarının nasıl yürütölmesi gerektiğini tanımlayan ve Komisyona sunulmak üzere saha sahibi tarafından hazırlanan planı,

cc) Sahipsiz saha: Mevzuata aykırı şekilde atıkların bertarafı ve benzeri herhangi bir faaliyet sonucu oluşun ve sorumlusu bilinmeyen bir kirlenmenin söz konusu olduğu sahayı,

çç) Saha temizleme hedefi: Sahada yapılan risk değerlendirmesi sonucunda, mevcut risklerin giderilmesini sağlayacak ve temizleme yoluyla düşürülmesi gereken konsantrasyonu,

dd) Şüpheli saha veya tesis: Potansiyel kirlenmiş veya sahipsiz sahalar arasında yer alan; afet, kaza, denetim veya bildirimler sonucunda çevre kirliliğinin var olduğu şüphesini taşıyan sahayı veya sınırları içerisinde bu tanım kapsamına giren sahaya sahip tesisi,

ee) Takip gerektiren saha: Sahaya yönelik kirlilik şüphelerinin gerçekçi olduğu saptanan ve bu Yönetmelikte öngörülen ikinci aşama değerlendirmeye tabi tutulması gerekli olan sahayı,

ff) Takip gerektirmeyen saha: Şüpheli sahalar arasında yer alan, sahaya yönelik kirlilik şüphelerinin geçerli olmadığı veya bu Yönetmelikte öngörülen sürece tabi tutulması gerekmeyen sahayı,

gg) Tarımsal faaliyet: Orman ağaçları dışında her türlü bitkisel ve hayvansal üretimi,

ğğ) Tehlikeli atık: Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik, Ek IV Atık Listesinde (A) ile işaretlenmiş atıklar ile (M) ile işaretlenmiş atıklardan Ek-III/B'de yer alan eşik konsantrasyonu üzerinde bir değere sahip olan atıkları,

hh) Tehlikeli madde: 26/12/2008 tarihli ve 27092 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde tanımlanan tehlikeli maddeler ve müstahzarlar ve 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği 3 üncü maddesinde yer alan tehlikeli maddeler tanımına giren tüm maddeleri,

ıı) Temizleme: Yedinci bölümde öngörülen faaliyetler yürütülerek, risk değerlendirme yoluyla tahmin edilen insan sağlığı ve çevresel risk düzeyinin kontrol edilmesi veya azaltılması, meydana gelecek olan olumsuz etkilerin giderilmesi amacıyla bu Yönetmelik kapsamında temizlenmesi gereken kirlenmiş saha olarak tanımlanan sahalarda gerçekleştirilen iyileştirmeyi,

ii) Temizleme faaliyet planlama ve değerlendirme raporu: Temizleme gerektiren kirlenmiş sahalar için temizleme sisteminin birinci aşaması olan temizleme faaliyet planlama ve değerlendirme aşamasında yürütülen saha temizleme düzeyi konsantrasyonu ve temizleme yöntemi belirleme çalışmalarından elde edilen bilgiler doğrultusunda, Ek-12'de verilen format kapsamında Komisyona sunulmak üzere hazırlanan ve saha sahibinin saha temizleme düzeyi konsantrasyonu ve temizleme yöntemi seçimi konusundaki değerlendirmesini içeren raporu,

jj) Temizleme faaliyeti uygulama, izleme ve sonlandırma raporu: Temizleme gerektiren kirlenmiş sahalar için temizleme sisteminin ikinci aşaması olan temizleme

uygulama ve izleme aşamasında yürütülen temizleme sistemi tasarımı, inşası, işletimi ve etkinlik izleme çalışmalarından elde edilen bilgiler doğrultusunda, Ek-13'de verilen format kapsamında Komisyona sunulmak üzere hazırlanan ve saha sahibinin uzun dönem periyodik izleme ve saha verilerine dayanarak sahadaki kirlilik düzeyinin temizleme faaliyeti sonucunda hedeflenen saha temizleme konsantrasyonuna düşürerek temizleme faaliyetinin sonlandırılması konusundaki değerlendirmesini içeren raporu,

kk) Temizleme gerektiren kirlenmiş saha: Birinci veya ikinci aşama değerlendirme sonucunda bu Yönetmelikte öngörüldüğü şekilde temizlenmesi gerektiği saptanan sahayı,

ll) Temizlenmiş saha: Bu Yönetmelikte öngörülen süreç çerçevesinde temizleme işlemine tabi tutulmuş sahayı ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar ve İlkeler

Genel esaslar

MADDE 5 – (1) Toprak kirliliğinin önlenmesi açısından bu Yönetmelikle belirlenen esaslara uyulması zorunludur.

a) Valilikler, bu Yönetmelik hükümlerine göre kirlenmiş ve kirlenme riski altında olan sahaları saptar, alınacak tedbirleri belirler ve uygulanmasını sağlar.

b) Kirlenme riskinin bulunduğu sahalarda, Çevre Kanununun 8 inci maddesi hükmü gereğince ilgililer; kirlenmiş sahalarda ise kirletenler kirlenmeyi durdurmak, kirlenme boyutunu tespit etmek, kirlenmenin etkilerini gidermek için gerekli çalışmaları yapmak gibi harcamaları karşılamakla yükümlüdürler.

c) Tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan toprak kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesi konularında Bakanlık ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı koordineli olarak alınacak tedbirleri belirler. Belirlenen tedbirler valilikler tarafından uygulanır.

ç) Askeri tesisler için bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin esaslar, Genelkurmay Başkanlığı ile koordine edilerek Bakanlık ve Milli Savunma Bakanlığınca ayrıca belirlenir.

İlkeler

MADDE 6 – (1) Toprak kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesine ilişkin ilkeler şunlardır:

a) Toprak kirliliğinin kaynağında önlenmesi esastır.

b) Her türlü atık ve artığı, toprağa zarar verecek şekilde, Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatta belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde toprağa vermek, depolamak gibi faaliyetlerde bulunmak yasaktır.

c) Kirli toprak temiz toprak ile karıştırılmaz.

ç) Tehlikeli maddelerin kullanıldığı, depolandığı, üretildiği faaliyetler ya da tesisler ile atıkların üretildiği, bertaraf veya geri kazanımının yapıldığı tesislerde, kaza ihtimali göz önüne alınarak, toprak kirlenmesine engel olacak tedbirler alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Sistemi ve Bilgi Formları

Kirlenmiş sahalar bilgi sistemi

MADDE 7 – (1) Bakanlık bu Yönetmeliğin öngördüğü gereklilikleri yerine getirmek üzere Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemini kullanır.

Faaliyet ön bilgi formu düzenleme yükümlülüğü

MADDE 8 – (1) Ek-2, Tablo 2’de yer alan faaliyetleri yürüten mevcut faaliyet sahipleri ile yeni başlayacak faaliyet sahipleri Ek-3’de yer alan Faaliyet Ön Bilgi Formunu Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde doldurarak il müdürlüğüne bildirir.

(2) İl müdürlüğü, Faaliyet Ön Bilgi Formunu kontrol ederek Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi üzerinden onaylar.

(3) Faaliyet sahibi bu formu yazılı ve imzalı olarak da il müdürlüğüne iletmekle yükümlüdür.

(4) İl müdürlüğü, onaylanan Faaliyet Ön Bilgi Formunu yazılı ve imzalı olarak Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(5) Bakanlık bu bildirimleri, Potansiyel Kirlenmiş Sahalar Listesine dahil eder.

Faaliyet ön bilgi formu yenileme yükümlülüğü

MADDE 9 – (1) Faaliyet sahibi, Faaliyet Ön Bilgi Formunda yer alan bilgiler kapsamında, faaliyetinde meydana gelen değişikliği, değişikliğin gerçekleşmesini müteakip en geç bir ay içerisinde Ek-3’de yer alan Faaliyet Ön Bilgi Formunu Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde doldurarak il müdürlüğüne bildirir.

(2) Faaliyet sahibinin değişmesi durumunda en son faaliyet sahibi değişikliği, değişikliğin gerçekleşmesini müteakip en geç bir ay içerisinde Ek-3’de yer alan Faaliyet Ön Bilgi Formunu Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde doldurarak il müdürlüğüne bildirir.

(3) İl müdürlüğü, Faaliyet Ön Bilgi Formunu kontrol ederek Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi üzerinden onaylar.

(4) Faaliyet sahibi bu formu yazılı ve imzalı olarak da il müdürlüğüne iletmekle yükümlüdür.

(5) İl müdürlüğü, onaylanan Faaliyet Ön Bilgi Formunu yazılı ve imzalı olarak Bakanlığa bildirir.

(6) Bakanlık söz konusu değişikliği içeren güncellemeyi yapar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Potansiyel Kirlenmiş Sahalar, Sahipsiz Sahalar ve Kirlilik Kaynağı Belirsiz Sahalar

Potansiyel kirlenmiş sahaların şüpheli saha listesine alınması

MADDE 10 – (1) Potansiyel kirlenmiş sahalarda,

a) Faaliyet Ön Bilgi Formları, Ek-4'de yer alan Faaliyet Ön Bilgi Formu Değerlendirme Kriterlerine göre il müdürlüğü tarafından değerlendirilir. Değerlendirme kriterlerinden en az birinin geçerli olması halinde ilgili saha, şüpheli saha listesine dahil edilir.

b) Endüstriyel kazalar veya doğal afet sonucu meydana gelen endüstriyel kazalar da dahil olmak üzere kaza bildirme veya rapor etme formu veya Ek-5'de verilen Bildirim Formuna göre bildirim yapılması durumunda, saha Bakanlık veya il müdürlüğüne şüpheli saha listesine dahil edilir.

c) Bakanlık veya il müdürlüğüne yürürlükteki mevzuat kapsamında gerçekleştirilen denetimler sırasında uygunsuzlukların belirlenmesi halinde saha, il müdürlüğüne şüpheli saha listesine dahil edilir.

Sahipsiz sahaların şüpheli saha listesine alınması

MADDE 11 – (1) Ek-2, Tablo 2'de yer alan faaliyetlerin gerçekleştiği sahalarda haricindeki, herhangi bir nedenle toprak veya yeraltı suyu kirliliğinin meydana geldiği veya Ek-5'de verilen bildirim formuna göre bildirim yapılan sahalarda, il müdürlüğüne şüpheli saha listesine alınır.

Kirlilik kaynağı belirsiz sahaların şüpheli saha listesine alınması

MADDE 12 – (1) Kirlilik kaynağı bilinmeyen, ancak kirlenme şüphesinin olduğunu gösteren belirtilerin tespit edildiği ve kirlenmenin etkilerinin bu belirtilerin ortaya çıkmasıyla anlaşıldığı kirlilik vakalarında, kirlilik belirtilerinin gözlemlendiği veya ortaya çıktığı noktalardan il müdürlüğü tarafından toprak, yüzey ve yeraltı suyu veya gaz numuneleri alınarak veya aldırılarak, kirlilik belirtilerinin gerçekçi olup olmadığını belirlemek üzere Ek-2, Tablo 1'de verilen kirlilik gösterge parametrelerinin ölçümleri yaptırılır.

(2) Kirlilik gösterge parametrelerinin ölçümleri ve Ek-9'da verilen değerlendirme sonucunda kirlilik tespit edilmesi halinde Bakanlıkça belirlenen esaslar dahilinde il müdürlüğü tarafından kaynak belirleme çalışmaları yaptırılarak, kirlenmeye sebep olan kirlenici maddelerin ne olduğu, kirlilik kaynağının yeri veya kaynağın bulunduğu saha, faaliyet/tesis sahibi tespit edilerek, saha şüpheli saha listesine alınır. Bu saha için 8 inci maddede belirtildiği şekilde Faaliyet Ön Bilgi Formu veya 14 üncü maddede belirtildiği şekilde Saha Ön Bilgi Formu düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Birinci Aşama Değerlendirme

Şüpheli sahalarda yürütülecek örnekleme çalışmaları

MADDE 13 – (1) Şüpheli sahada yapılacak her türlü örnekleme ve analiz çalışmaları belirli bir plan çerçevesinde yürütülür. Bu amaçla, örnekleme yapmadan önce saha sahibi Bakanlıkça belirlenen esaslar dahilinde Saha Örnekleme ve Analiz Planı (SÖAP) yeterlilik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşlara hazırlatır. Bu plan rapor halinde Komisyon tarafından onaylandıktan sonra örnekleme çalışması gerçekleştirilir.

Şüpheli sahaların ön değerlendirmesi

MADDE 14 – (1) Şüpheli sahada il müdürlüğü tarafından yerinde denetim yapılır ve denetim sırasında Ek-7’de verilen Denetim Formu doldurulur.

(2) Şüpheli sahada birden fazla kirlilik kaynağı bulunması durumunda her bir kaynak için ayrı bir denetim formu düzenlenir.

(3) Her denetim formu ayrı ayrı değerlendirmeye tabi tutulur.

(4) Ek-2, Tablo 2’de yer alan faaliyetlerin gerçekleştiği sahalar haricindeki sahalarda Denetim Formuna ek olarak Ek-6’da verilen Saha Ön Bilgi Formu, Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi üzerinden ve yazılı olarak il müdürlüğü tarafından düzenlenir.

(5) Denetim sırasında sahada herhangi bir kirlilik gözlenmez ve sahaya yönelik kirlilik şüphesinin geçerli olmadığı tespit edilirse saha, şüpheli saha listesinden çıkartılır.

Puanlamalı değerlendirme

MADDE 15 – (1) Denetim sonucunda, şüpheli sahada söz konusu kirlilik kaynağı ve kirlenici maddelerin ne olduğunun bilinmesi durumunda;

a) Kirlenici maddeler veya atık tehlikesiz ise, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerekli tedbirler alınarak saha, takip gerektirmeyen saha olarak nitelendirilir.

b) Kirlenici maddeler veya atık tehlikeli ise, Ek-8’de verilen puanlamalı değerlendirme gerçekleştirilir. Değerlendirme sırasında, Denetim Formuna ek olarak;

1) Endüstriyel faaliyet gerçekleştirilen sahalarda, faaliyet sahibi tarafından önceden il müdürlüğüne verilmiş olan Faaliyet Ön Bilgi Formu (Ek-3),

2) Sahipsiz sahalarda, denetim sırasında doldurulacak olan Saha Ön Bilgi Formu (Ek-6) bilgileri kullanılır.

(2) Puanlamalı değerlendirme sonuçlarına göre, şüpheli saha il müdürlüğü tarafından;

a) Kirlilik kaynağı ve kirlenmiş toprağın bertaraf edilmesini sağlayacak bir önlem ve bu önlem sonucunda kirliliğin ilgili mevzuat hükümlerine uygun şekilde giderildiğinin teyidinde dair izleme ölçümleri yaptırılarak saha, takip gerektirmeyen saha,

b) İkinci aşama değerlendirme sürecine tabi saha, takip gerektiren saha,

c) Temizlenmesi gereken saha, kirlenmiş saha olarak tanımlanır.

(3) Takip gerektirmeyen sahalarda, potansiyel kirlenmiş saha listesine alınır.

Kirlenici madde karakterizasyonu

MADDE 16 – (1) Denetim sonucunda şüpheli sahada söz konusu kirletici maddelerin ne olduğunun bilinmemesi veya Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğinin Ek-IV Atık Listesinde (M) ile işaretlenmiş atık bulunduğunun tespit edilmesi durumunda;

a) Kirletici maddelerden ya da atıktan direkt olarak örnek alınabiliyorsa, kirletici maddenin veya atığın Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkındaki Yönetmelik ve 14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre karakterizasyonu yapılarak tehlikeli madde veya atık olup olmadığı tespit edilir.

1) Kirletici maddeler ya da atık tehlikesiz ise, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerekli tedbirler alınarak saha takip gerektirmeyen saha olarak nitelendirilir.

2) Kirletici maddeler ya da atık tehlikeli ise, 15 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen puanlamalı değerlendirme gerçekleştirilir.

b) Kirletici maddelerden ya da atıktan direkt olarak örnek alınamıyorsa, toprak, atık, kirletici maddeler karışımından 17 ncimaddede belirtilen kirlilik gösterge parametrelerinin ölçümleri gerçekleştirilir.

c) Şüpheli sahada (a) ve (b) bentlerinin her ikisinin de geçerli olduğu durum olan kirletici maddelerden ya da atıktan, kaynağın bir bölümünden direkt olarak örnek alınabiliyor, bir bölümünden de alınamıyorsa, (a) ve (b) bentlerinin her ikisi de uygulanır.

Kirlilik gösterge parametrelerinin ölçümü

MADDE 17 – (1) 13 üncü maddede belirtilen şekilde onaylanan saha örnekleme ve analiz planı uyarınca şüpheli sahada kirlenmiş toprak ve mümkünse yeraltı suyundan veya toprak gazından Bakanlıkça belirlenen esaslara göre numuneler alınarak;

a) Endüstriyel faaliyetin gerçekleştirildiği sahalarda Ek-2, Tablo-2’de verilen faaliyete özel kirlilik gösterge parametrelerinin,

b) Sahipsiz sahalarda Ek-2 Tablo 1’de yer alan bütün kirlilik gösterge parametrelerinin,

c) Bu ölçümlere ek olarak temiz alanlardan alınacak numunelerde söz konusu kirlilik gösterge parametreleri için referans ölçümleri gerçekleştirilir.

(2) Referans ölçümlerinin yapılacağı numunelerin alımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Kirlilik gösterge parametreleri ölçüm değerleri, Ek-9’da belirtildiği şekilde referans değerleri ile karşılaştırılır ve bu karşılaştırma sonucunda, şüpheli saha il müdürlüğü tarafından;

a) Takip gerektirmeyen saha,

b) İkinci aşama değerlendirme sürecine tabi saha, takip gerektiren saha,

c) Temizlenmesi gereken saha, kirlenmiş saha

olarak tanımlanır.

(4) Takip gerektirmeyen sahalarda potansiyel kirlenmiş saha listesine alınır.

ALTINCI BÖLÜM

İkinci Aşama Değerlendirme

Saha durum ve risk değerlendirme ön raporu ve saha durum ve risk değerlendirme nihai raporu hazırlama yükümlülüğü

MADDE 18 – (1) Birinci aşama değerlendirme sonucunda takip gerektiren saha olarak tanımlanan saha için ikinci aşama değerlendirme kapsamında Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporu ve Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporu hazırlanır.

(2) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporunun önemli bir bileşeni olan saha ve kirlilik karakterizasyonu çalışmalarına yönelik olarak sahada yapılacak her türlü örnekleme ve analiz çalışmaları belirli bir plan çerçevesinde yürütür. Bu amaçla, sahada örnekleme yapmadan önce saha sahibi tarafından Saha Örnekleme ve Analiz Planı (SÖAP) hazırlanır ve bu plan rapor halinde Komisyon tarafından onaylandıktan sonra örnekleme çalışması gerçekleştirilir.

(3) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporu ve Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporu sırasıyla Ek-10 ve Ek-11'de verilen formatlar kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslar göz önünde bulundurularak yeterlilik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşlarca hazırlanır.

(4) Saha sahibi, raporları hazırlatacağı kurum veya kuruluşu Bakanlıkça yetkilendirilmiş yeterlilik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşlar arasından kendisi belirler.

(5) Her iki rapor da aynı uzman kurum veya kuruluşça hazırlanır.

Kirlenmiş saha değerlendirme ve izleme komisyonunun kurulması

MADDE 19 – (1) Saha Örnekleme ve Analiz Planlarını, Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön ve Nihai Raporlarını değerlendirip onaylamak, kirlenmiş saha temizleme çalışmalarını izlemek ve hazırlanacak Temizleme Faaliyeti Planlama ve Değerlendirme, Temizleme Uygulama ve İzleme Raporlarını değerlendirip onaylamak amacıyla valilik bünyesinde il müdürlükleri başkanlığında sürekli çalışacak Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu oluşturulur.

(2) Komisyon, il müdürlükleri başkanlığında il tarım müdürlüğü, il sağlık müdürlüğü, il sanayi ve ticaret müdürlüğü, devlet su işleri bölge müdürlüğü, il özel idaresi ile komisyonca gerekli görülmesi durumunda üniversite ve uygun görülecek diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşur.

(3) Komisyonun sekreteryaya hizmetlerini il müdürlükleri yürütür.

İkinci aşama değerlendirme sürecinin başlatılması

MADDE 20 – (1) İl müdürlüğü, birinci aşama değerlendirme sonucunda takip gerektiren saha olarak tanımlanan saha sahibine 18 inci maddede belirtilen kapsamda ikinci aşama değerlendirme çalışmalarının başlatılmasını bir yazı ile bildirir.

(2) Takip gerektiren saha olarak tanımlanan sahipsiz sahada ise ikinci aşama değerlendirme il müdürlüğü tarafından başlatılır.

Saha durum ve risk değerlendirme ön raporunun hazırlanması ve il müdürlüğüne sunulması

MADDE 21 – (1) Saha sahibi, il müdürlüğünün yazısının tebliğinden itibaren en geç üç ay içerisinde yeterlilik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşlara Ek-10'da verilen Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporu genel formatı kapsamındaki Saha ve Kirlilik Karakterizasyonu çalışmalarını yaptırmak, bu çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda Jenerik veya Sahaya Özgü Risk Analizi yapma konusundaki değerlendirmesini içeren Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporunu hazırlatıp üyelerin sayısı kadar çoğaltarak raporu Komisyonun onayına sunmakla yükümlüdür.

(2) Saha sahibi, gerekçesini belirterek süre uzatım talebinde bulunabilir. Talebin il müdürlüğünce uygun bulunması halinde iki ayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.

(3) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporu, saha sahibi tarafından bir dilekçe ekinde Komisyona sunulmak üzere il müdürlüğüne teslim edilir.

(4) Ön Raporun Ek-10'da verilen kapsam ve formata uygunluğu ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş yeterlik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşça hazırlanıp hazırlanmadığı hakkındaki inceleme Komisyonca yedi iş günü içinde sonuçlandırılır.

(5) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporunun formata ve kapsama uygun olmadığı veya uzman kurum veya kuruluşça hazırlanmadığının Komisyonca anlaşılması halinde, bu hususların yerine getirilmesi için rapor saha sahibine iade edilir.

(6) Düzeltilen Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporu en geç bir ay veya komisyonca belirlenecek süre içerisinde il müdürlüğüne tekrar sunulur. Komisyonca belirlenecek süre iki ayı geçemez.

(7) Komisyon, Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön Raporu değerlendirmesine yönelik onayını en geç bir ay içerisinde saha sahibine bildirir.

Saha durum ve risk değerlendirme nihai raporunun hazırlanması ve il müdürlüğüne sunulması

MADDE 22 – (1) Saha sahibi, Komisyonun Ön Rapor hakkında aldığı karar doğrultusunda çalışmalarını Bakanlıkça belirlenen esaslara göre tamamlayarak, EK-11'de verilen format kapsamında hazırlanan Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunu en geç üç ay içerisinde il müdürlüğüne sunar.

(2) Nihai Rapor, Ön Rapor aşamasında ve sonrasında yapılan çalışmaları ve bulguları kapsayacak şekilde hazırlanır.

(3) Saha sahibinin süre uzatım talebi il müdürlüğünce uygun bulunması halinde üç ayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.

(4) Saha ile ilgili hazırlanan Nihai Rapor, Komisyonca 23 üncü ve 24 üncü madde kapsamında incelenir ve değerlendirilir.

(5) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporu, saha sahibi tarafından bir dilekçe ekinde il müdürlüğüne sunulur. Nihai Raporun Ek-11'de verilen format kapsamına uygunluğu hakkındaki inceleme il müdürlüğü tarafından yapılarak beş işgünü içinde sonuçlandırılır. Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunun format kapsamına uygun olmaması halinde, bu hususların yerine getirilmesi için rapor, saha sahibine iade edilir. Düzeltile Nihai Raporu en geç bir ay veya komisyonca belirlenecek süre içerisinde il müdürlüğüne tekrar sunulur. Komisyonca belirlenecek süre iki ayı geçemez.

(6) Format ve kapsamına uygun olduğu tespit edilen Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporu, saha sahibi tarafından komisyon üyelerinin sayısı kadar il müdürlüğüne sunulur. İl müdürlüğü, Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunu incelemek ve değerlendirmek üzere yapılacak toplantının tarihini ve yerini belirten bir yazı ekinde raporu komisyon üyelerine gönderir.

Komisyonun saha durum ve risk değerlendirme nihai raporunu incelemesi usulü

MADDE 23 – (1) Komisyon Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunu, ilk inceleme değerlendirme toplantısından sonraki en çok kırk beş işgünü içinde inceler ve değerlendirir.

(2) Komisyon üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır.

(3) Komisyon, su, toprak ve benzeri analizlerin ve ölçümlerin tekrarlanmasını veya ek örnekleme yapılmasını isteyebilir. Yetkili uzman kurum ve kuruluşlardan görüş alabilir.

(4) Komisyon gerekli görürse komisyonun görevlendireceği üyeler tarafından saha çalışmalarının gerçekleştirildiği yerde inceleme yapar.

(5) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunda önemli eksiklik ve yanlışların görülmesi durumunda Komisyonun belirleyeceği bir süre dahilinde, bunların giderilmesini saha sahibinden ister. Bu durumda, inceleme değerlendirme çalışması durdurulur. Eksiklikler tamamlanmadan veya gerekli düzeltmeler yapılmadan komisyon çalışmalarına devam edilmez.

(6) Saha sahibinin, Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunda gerekli görülen düzeltmeleri Komisyonun belirlediği süre içerisinde yapıp yeniden il müdürlüğüne sunmasından sonra, Komisyon il müdürlüğünce toplantıya çağrılır.

Toplantının yapılması ile birlikte inceleme değerlendirme süreci kaldığı yerden devam eder.

(7) Komisyon tarafından inceleme ve değerlendirme toplantıları sırasında;

a) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporunun ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığı,

b) Yapılan incelemelerin, hesaplamaların ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde veri, bilgi ve belgeye dayandırılıp dayandırılmadığı ile ilgili inceleme ve değerlendirmeler yapılır.

Saha durum ve risk değerlendirme nihai raporunun değerlendirilmesi

MADDE 24 – (1) Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporu Komisyonca değerlendirildikten sonra saha ile ilgili takip gerektirmeyen saha kararı alınırsa saha potansiyel saha listesine dahil edilir.

(2) Saha ile ilgili temizleme gerektiren kirlenmiş saha kararı alınırsa saha yedinci bölümde belirlenen temizleme sürecine tabi tutulur.

(3) Saha ile ilgili ara müdahale kararı alınması halinde, temizleme öncesi ara müdahale uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Temizleme

Temizleme faaliyet planlama ve değerlendirme raporu ile temizleme faaliyeti uygulama, izleme ve sonlandırma raporu hazırlama yükümlülüğü

MADDE 25 – (1) Birinci aşama değerlendirme 15 veya 17 nci madde sonucunda ya da ikinci aşama değerlendirme sonrasında temizlenmesi gereken kirlenmiş saha olarak tanımlanan saha için temizleme faaliyeti başlatılır. Bu kapsamda sırasıyla Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporu ile Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporu hazırlanır. Bu raporlar, sırasıyla, Ek-12 ve Ek-13'de verilen formatlar kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslar dikkate alınarak yeterlilik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşlarca hazırlanır.

(2) Saha sahibi raporları hazırlatacağı kurum veya kuruluşu, Bakanlıkça yetkilendirilmiş yeterlilik koşullarını haiz uzman kurum veya kuruluşlar arasından kendisi belirler.

(3) Her iki rapor da aynı uzman kurum veya kuruluşça hazırlanır.

Temizleme faaliyet planlama ve değerlendirme raporu hazırlama yükümlülüğü

MADDE 26 – (1) Birinci aşama değerlendirme 15 veya 17 nci madde sonucunda temizlenmesi gereken kirlenmiş saha olarak nitelenen saha için ilk olarak sahada ikinci aşama değerlendirme kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre yürütülen saha ve kirlilik karakterizasyonu ile sahaya özgü risk değerlendirme çalışmaları yapılır.

(2) Kirlenmiş sahalarda için saha sahibi 18 inci madde ile 24 üncü maddede belirtilen ikinci aşama değerlendirme sürecinde öngörülen Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön ve Nihai Raporlarını hazırlayıp Komisyona sunmaz ve bu raporlar için onay almaz.

(3) Ek-12 kapsamında hazırlanacak Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporu, Ek-10'da belirlenen kapsamda yürütülecek olan saha ve kirlilik karakterizasyonu çalışmaları ile Ek-11'de belirlenen kapsamda yürütülecek olan sahaya özgü risk değerlendirme çalışmalarının sonuçlarını da kapsar. Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporu faaliyet/saha sahiplerince;

a) Birinci aşama değerlendirme 15 veya 17 nci madde hükmüne temizlenmesi gereken kirlenmiş saha olarak tanımlanan saha için en geç altı ay içerisinde,

b) İkinci aşama değerlendirme sonucunda temizlenmesi gereken kirlenmiş saha olarak tanımlanan saha için üç ay içerisinde hazırlatılır.

(4) Hazırlanan Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporu Komisyona iletilmek üzere il müdürlüğüne sunulur.

(5) Saha sahibi gerekçesini belirterek ek süre talep edebilir. Komisyonca uygun görülmesi halinde üç ayı geçmemek üzere il müdürlüğüne ek süre verilebilir.

Temizleme faaliyet planlama ve değerlendirme raporunun değerlendirilmesi

MADDE 27 – (1) Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporu Komisyon tarafından bir ay içerisinde değerlendirilir.

(2) Komisyon, saha temizleme hedefi ve saha için seçilen temizleme yönteminin uygunluğu bakımından rapora onay verebilir veya onay vermeyerek saha temizleme hedefi veya seçilen temizleme yönteminin değiştirilmesini talep edebilir.

(3) Değişiklik talebi halinde, Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporu en geç bir ay içerisinde nihai hale getirilerek il müdürlüğüne sunulur.

(4) Komisyon düzeltilmiş raporu on beş gün içinde değerlendirir ve onaylar.

Temizleme faaliyetinin uygulanması ve izlenmesi

MADDE 28 – (1) Komisyona sunulan Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporunun onaylanması halinde temizleme sisteminin ikinci aşaması olan temizleme uygulama ve izleme aşamasına geçilir. Sistemin çalışmaya başlamasıyla birlikte temizleme işlemi ve sistem etkinliği, Bakanlıkça belirlenen esaslara göre, sahada periyodik olarak yapılan hedef kirlenici saha konsantrasyonlarının ölçümleri ile izlenir.

Temizleme faaliyeti uygulama, izleme ve sonlandırma raporu hazırlama yükümlülüğü

MADDE 29 – (1) Periyodik ölçüm sonuçları Bakanlıkça belirlenen esaslar dikkate alınarak Komisyon incelemesine sunulur. Sistemin işletmeye alındığı başlangıç, kısa

ve daha sonraki uzun dönemli izleme amaçlı yapılan periyodik ölçümlerin hangi sıklıkta ve nereden alınan örneklerle yapılacağı, hazırlanma ayrıntıları Bakanlıkça belirlenir.

(2) Komisyon ölçüm sonuçlarını, mevcut kirliliğin önceden belirlenen saha temizleme hedefine doğru azalma gösterip göstermediği, kirlilik azalma hızının beklenen düzeyde olup olmadığı hususları bakımından değerlendirir.

(3) İkinci fıkradaki değerlendirmelere göre Komisyon, temizleme faaliyeti sonuçlarını uygun bulur ise temizleme faaliyeti ve sistem işletimi planlandığı şekilde devam ettirilir.

(4) Komisyon, temizleme faaliyeti sonuçlarını uygun bulmaz ise sistemin işletim etkinliğinin artırılmasına yönelik önerilerde bulunabilir.

(5) İzleme faaliyetleri sonucunda elde edilen tüm bilgiler ve periyodik ölçüm sonuçları faaliyet sahibi tarafından değerlendirilir; sahadaki kirletici konsantrasyonunun Bakanlıkça belirlenen esaslar dahilinde saha temizleme hedefine kadar düşürülüp düşürülmediği kontrol edilir; eğer saha temizleme hedefine erişilmişse temizleme işlemini sonlandırmayı Komisyona teklif eder.

(6) Temizleme faaliyetini sonlandırmayı teklif etmek için, kapsam ve formatı EK-13'de verilen Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporunda bir alt bölüm olarak yer alan bir Temizleme Faaliyet Sonlandırma Talep Dokümanı Komisyona sunulmak üzere hazırlanır.

(7) Temizleme Faaliyet Sonlandırma Talep Dokümanının Komisyon tarafından onaylanması halinde, temizleme sonlandırma aşamasına geçmek amacıyla temizleme uygulama ve izleme faaliyetleri sonucunda elde edilen tüm bilgiler ve periyodik ölçüm sonuçları, temizleme sistemi tasarımı, inşası ve sistem işletimine ait bilgileri de içeren Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporu Ek-13'de verilen format kapsamında hazırlanır.

Temizleme faaliyeti uygulama, izleme ve sonlandırma raporunun değerlendirilmesi

MADDE 30 – (1) Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporu il müdürlüğüne sunulur ve Komisyonca değerlendirilir. Komisyon bu rapor kaynak dahil tüm kirlenmiş alandaki kirlilik düzeyinin saha temizleme hedefine ulaşip ulaşmadığını uzun dönem periyodik izleme sonuçlarına ve saha verilerine dayanarak en geç kırkbeş gün içerisinde değerlendirir.

Temizleme faaliyetinin sonlandırılması

MADDE 31 – (1) Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporunun Komisyon tarafından onaylanması ve dolayısıyla temizleme faaliyetinin sonlandırılmasına onay verilmesi halinde, Komisyon temizleme faaliyetlerinin

sonlandırılabilceğini resmî bir yazı ile saha sahibine bildirir ve temizleme faaliyeti sonlandırmayı müteakip izleme faaliyeti başlatılır.

(2) Raporun Komisyon tarafından onaylanmaması halinde ise, temizleme sisteminin işletilmesi ve izlenmesinin, mevcut durum göz önüne alınarak Komisyonca belirlenen bir süre kadar daha devam ettirilmesi istenebilir. Komisyonun tüm temizleme süreci boyunca edindiği izlenimler sonucunda, temizleme sisteminin seçiminde ve işletiminde teknik anlamda herhangi bir uygunsuzluk veya ihmal olmamasına ve sistemin işletiminin makul bir süre daha uzatılmış olmasına rağmen, sahanın doğal koşulları gereği kirlenmiş sahanın tümüne oranla ancak sınırlı ve dar bir bölümünde hâlâ saha temizleme hedefine erişilememiş olması halinde, Komisyon alınabilecek gerekli önlemlerin alınması koşuluyla, temizleme faaliyetlerinin sonlandırılabilceğini resmî bir yazı ile saha sahibine bildirebilir ve temizleme faaliyeti sonlandırmayı müteakip izleme faaliyetinin başlatılmasına izin verebilir.

Temizleme faaliyetinin sonlandırılmasını müteakip izleme

MADDE 32 – (1) Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporunun Komisyon tarafından onaylanması ve sahanın temizlendiğinin Komisyonca kabulünü müteakip kirlenmiş saha sahibi, Komisyonun belirleyeceği yıla kadar ölçümler yaparak temizleme sonrası izleme yapar. İzleme sonuçlarının tümünü bir rapor halinde il müdürlüğüne sunar.

(2) İzleme süresi sonunda hazırlanan bu rapor Komisyonca değerlendirilir. Raporun Komisyon tarafından onaylanmasıyla, saha sahibi varsa komisyonun saha kullanımına kısıtlamaların getirilmesi gibi önerilerini de dikkate alarak sahada yürütülen temizleme çalışmalarını bitirmiş olur. Temizlenmiş saha kirlenmiş saha listesinden çıkarılır ancak potansiyel saha olarak kayıt altında tutulmaya devam edilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yetkilendirilmiş yeterliliği haiz kurum ve kuruluşlar

MADDE 33 – (1) Saha Örnekleme ve Analiz Planını, Saha Durum ve Risk Değerlendirme Ön ve Nihai Raporlarını, Temizleme Faaliyet Planlama ve Değerlendirme Raporunu ve Temizleme Faaliyeti Uygulama, İzleme ve Sonlandırma Raporunu hazırlayacak ve çalışmaları yürütecek kurum ve kuruluşlar Bakanlıktan Yeterlilik Belgesi almakla yükümlüdürler. Yeterlilik Belgesinin verilmesi, yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşların kontrolü ve belgenin yenilenmesi veya iptal edilmesi ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Deşarj ve emisyon izinleri

MADDE 34 – (1) Saha sahibi temizleme uygulama ve izleme çalışmalarının yürütülmesi esnasında uygulanan temizleme yöntemi nedeniyle ortaya

çıkabilecek atıksuların bertarafı için, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve 26/11/2005 tarihli ve 26005 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği (76/464/AB) esas alınarak deşarj standartları Bakanlıkça belirlendikten sonra Deşarj İzin Belgesi almaksızın bertaraf eder.

(2) Saha sahibi temizleme uygulama ve izleme çalışmalarını hava kirliliğini önlemeye yönelik mevzuat koşullarını sağlayacak şekilde tasarlar, yürütür ve uygulanan temizleme yöntemi nedeniyle ortaya çıkabilecek emisyon ölçümlerini yapar ve sunar.

(3) Saha sahibi, gözlem kuyularının açılması için gerekli izinleri alır veya çalışmaları yürüten uzman kurum veya kuruluşa aldırır.

Düzenleyici işlemler

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili düzenleyici işlemler Bakanlıkça iki yıl içerisinde hazırlanır ve Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

Denetim

MADDE 36 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine uyulup uyulmadığının denetimi, Çevre Kanunu ve 21/11/2008 tarihli ve 27061 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Denetimi Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilir.

Sorumluluk ve çevresel zararın tahsili

MADDE 37 – (1) Toprak veya yeraltısuyu kirliliğine neden olan faaliyet sahipleri Çevre Kanununun 13 üncü maddesinin altıncı fıkrası ve 28 inci maddesi kapsamında sorumludur. Toprak kirliliğine sebep olan sorumlu kişilerin çevresel zararı durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yapılması gereken harcamalar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre toprak veya yeraltısuyu kirliliğinden sorumlu olanlardan tahsil edilir.

Mülkiyet değişiminde sorumluluk

MADDE 38 – (1) Saha ve tesislerin mülkiyeti değiştiğinde yeni saha/tesis sahibi bu Yönetmeliğin getirdiği yükümlülükleri yerine getirmekle yükümlüdür.

İdari yaptırımlar

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davrananlar hakkında Çevre Kanununda öngörülen idari yaptırımlar uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 40 – (1) 31/5/2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 8 inci maddenin birinci fıkrasına göre Ek-2, Tablo 2’de yer alan faaliyetleri yürüten mevcut faaliyet sahipleri en geç üç ay içerisinde, yeni

başlayacak faaliyet sahipleri ise faaliyete başladıktan sonra en geç bir ay içerisinde Ek-3 te yer alan Faaliyet Ön Bilgi Formunu Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde doldurarak il müdürlüğüne bildirir.

Yürürlük

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 35, 40, 41 ve 42 nci maddeleri yayımı tarihinde,

b) **(Değişik:RG-11/7/2013-28704)**⁽²⁾ Diğer maddeleri 8/6/2015 tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42 – (Değişik:RG-14/6/2012-28323)

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

⁽¹⁾ 14/6/2012 tarihli ve 28323 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesi ile, bu Yönetmeliğin eklerinde geçen “Çevre ve Orman Bakanlığı” ibareleri “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı”, “İl Çevre ve Orman Müdürlüğü” ibareleri “Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

⁽²⁾ Bu değişiklik 8/6/2013 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

[Yönetmeliğin eklerini görmek için tıklayınız](#)